

Zapobiec, wykryć, wyleczyć, czyli:

Plan walki z WZW

Picie prawdziwej kawy jest dobrym sposobem na zmniejszenie replikacji HCV. U osób z marskością wątroby poprawia się sytuacja, gdy jedzą dużo gorzkiej czekolady – przytoczył wyniki badań amerykańskich naukowców prof. Jacek Juszczyk, dyrektor Instytutu Mikrobiologii i Chorób Zakaźnych Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.

W Światowym Dniu WZW (19 maja) eksperci zastanawiali się podczas konferencji w Warszawie, co zrobić, by uniknąć fatalnych konsekwencji zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typów B i C.

Wirus przenosi się przez krew oraz płyny ustrojowe. Główną drogą ochrony przed zakażeniem są nadal szczepionki. Jak dotąd, nie udało się jeszcze wynaleźć szczepionki przeciwko wirusowi HCV.

Nie wiedzą, że są nosicielami

– Jednak każda osoba zakażona wirusem typu C powinna się zaszczepić przeciwko HBV, by uzyskać odporność przeciwko wirusowi typu B. Przy zakażeniu oboma typami wirusów możliwości terapeutyczne są znikome – tłumaczył prof. Janusz Cianciara, ordynator Kliniki Chorób Wątroby Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Przypomniał, że od kilkunastu lat szczepione są wszystkie noworodki, więc populacja dzieci do 14-15 roku życia jest uodporniona na wirusy. Szczepione są również osoby w okresie prokreacji i starsze: – W związku z tym liczba zachorowań na typ B wirusa maleje i wynosi ok. 1500 rocznie. Zakładamy, że podobnie jest z HCV – dodał prof. Cianciara.

Problem WZW dotyczy przede wszystkim osób zakażonych przed laty. Trzeba je zdiagnozować, zidentyfikować i jak najszybciej leczyć. Problem w tym, że najczęściej choroba ma przebieg bezobjawowy.

– Mamy obecnie wysoce skuteczne możliwości leczenia, ale nie możemy ich użyć, bo 95% nosicieli wirusa nie wie, że jest zakażonych – zwrócił uwagę na ten

▲ **Prof. Małgorzata Pawłowska:**
– HCV jest kancerogenem klasy pierwszej: istnieje silny związek pomiędzy zakażeniem tym wirusem i pojawieniem się raka pierwotnego wątroby.

paradoks prof. Robert Flisiak z Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku.

Wśród tych nieświadomych nosicieli jest grupa obecnych 50-latków, u których – w związku z konfliktem serologicznym, wykonywano wymienne przetoczenia

krwi, zarażając ich już w pierwszej dobie po urodzeniu.

Pacjent Piłsudski

Rozpowszechnienie wirusa typu B w populacji polskiej wynosi ok. 1%. Większość

zakażeń jest najczęściej rozpoznawana w fazie przewlekłego zapalenia wątroby. Nielezione przewlekłe zapalenie wątroby typu B może prowadzić do rozwoju marskości wątroby, która z punktu widzenia medycznego jest nadal chorobą nieodwracalną, związaną z poważnymi konsekwencjami, które ujawniają się w miarę postępu zakażenia, czyli destrukcji tkanki wątrobowej. Te komplikacje to przede wszystkim krwawienia z przewodu pokarmowego, wodobrzusza, obrzęki i inne, które świadczą o daleko posuniętym zniszczeniu wątroby.

U ok. 5% pacjentów z marskością wątroby rozwija się w skali roku rak wątrobowokomórkowy.

– Wirus WZW B jest jednym z pierwszych wirusów, który ma udokumentowane oddziaływanie onkogenne. Przy zapaleniu przewlekłym prowadzić może do rozwoju tej jednostki chorobowej – stwierdziła prof. Anna Boroń-Kaczmarek, prezes Polskiego Towarzystwa Hepatologicznego.

W Polsce choroba rozpoznawana jest zbyt późno. Rośnie też liczba nowych zachorowań na ten nowotwór wątroby.

– Niedługo pacjenta, który był chory na raka wątrobowokomórkowego, widzieliśmy w klinice raz na rok. Obecnie liczba pacjentów z rozpoznaniem rakiem przekracza 5 tysięcy i zaczyna być problemem klinicznym – zauważyła prof. Boroń-Kaczmarek.

Prof. Juszczyk przypomniał informację ze swoich czasów studenckich: – Przed wojną był tylko jeden znany pacjent, który miał raka pierwotnego wątroby, który był przyczyną jego zgonu: Józef Piłsudski...

Od marskości do raka

Najczęściej upływa kilka lat, zanim choroba się ujawni. Czasem o nosicielstwie osoba zakażona dowiaduje się przypadkiem, gdy chce oddać krew. – Jedyne racjonalne postępowanie to najpierw zrobić badanie na obecność wirusa i testy serologiczne, potem się zaszczepić – mówił prof. Juszczyk.

O ile po zakażeniu wirusem typu B choroba przechodzi w stan przewlekły w 5%, to przy HCV – aż w 75% przypadków. HCV jest odpowiedzialne za ostre zapalenie wątroby, które występuje w niewielkiej ilości, oraz za przewlekłe

▲ Prof. Janusz Cianciara: – Przy zakażeniu zarówno wirusem typu C, jaki i B możliwości leczenia WZW są znikome.

zapalenia, które są najczęstszą jednostką kliniczną i w konsekwencji prowadzą do marskości wątroby i pierwotnego raka wątroby.

– HCV jest kancerogenem klasy pierwszej: istnieje silny związek pomiędzy zakażeniem tym wirusem i pojawieniem się raka pierwotnego wątroby – mówiła prof. Małgorzata Pawłowska z Collegium Medium Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Bydgoszczy.

Dane europejskie pokazują, że prawie 60% przypadków pierwotnego raka wątroby wiąże się z zakażeniem HCV. Choroby mogą być następstwem klinicznym tego zakażenia, przebiegającego przez wiele lat bezobjawowo albo dającego objawy niespecyficzne, jak zmęczenie czy bóle kostno-stawowe, a wcześniejsze wykrycie to możliwość skutecznego wyleczenia.

W Polsce szacunkowo jest ok. 700 tys. osób zakażonych HCV. – Mniej więcej 20-30% pacjentów chorych na przewlekłe zapalenie wątroby typu C jest zagrożonych ryzykiem rozwoju marskości wątroby. Grupa chorych na marskość wątroby etiologii HCV charakteryzuje

się ryzykiem 2-6% rocznie rozwoju pierwotnego raka wątroby – podała prof. Pawłowska.

Skończyć z zakażeniem

Jak zauważył prof. Waldemar Halota, przewodniczący Polskiej Grupy Ekspertów HCV, podstawowym zadaniem jest skończenie z generowaniem zachorowań przez jednostki ochrony zdrowia, które odpowiadają za ok. 80% tych zakażeń. – Drugim zadaniem jest wykrycie anonimowych zakażonych i dopiero wtedy przejście do leczenia tych, którzy wymagają terapii – stwierdził prof. Halota.

Eksperti zwrócili uwagę na zmianę zachowań personelu medycznego poprzez np. nakładanie rękawiczek ochronnych w gabinetach stomatologicznych. Często za zmianą tych zachowań stoi troska o własne bezpieczeństwo.

– Prawdopodobnie ok. 6% pracowników ochrony zdrowia przebyło lub jest zakażonych WZW B – mówiła prof. Boroń-Kaczmarek, podkreślając, że w Polsce sytuacja nie jest rozwiązana, a przyznanie się do zakażenia stałoby się powodem do wykluczenia z wykonywania zawodu.

– Tymczasem w niektórych stanach USA w pionie medycznym pracują lekarze i pielęgniarki zakażone wirusami, w tym także wirusem B i C, o ile ich stan zdrowia pozwala na zawodową aktywność. Są to osoby dopuszczone do wykonywania zabiegów inwazyjnych. Podobnie jest w Holandii. Przy czym w USA pacjent musi być poinformowany, że dany pracownik jest zakażony określonym drobnoustrojem i to pacjent wyraża zgodę lub nie na udzielenie świadczenia przez taką osobę. Okazuje się, że pacjenci preferują opiekę osób zakażonych, które są bardziej delikatne, ostrożne i mają czas na rozmowę z chorymi – dodała profesor Boroń-Kaczmarek.